

**Evidentimi e vlerësimi floristik i Parkut Kombëtar
"Shebenik" si dhe ngritja e kapaciteteve
bashkëpunuese me Administrata Rajonale e Zonave
të Mbrojtura Elbasan**

Autorë:

**Ermelinda Gjeta, Peçi Naqellari, Nikoleta Kallajxhiu,
Silvana Turku, Ana Zhopi**

Universiteti i Elbasanit “Aleksadër Xhuvani”

Botues:

PARATHËNIE

Ky punim është realizuar nga zbatimi projektit: “*Evidentimi e vlerësimi floristik i Parkut Kombëtar “Shebenik” si dhe ngritja e kapaciteteve bashkëpunuese me Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura*”, i financuar nga Agjencia Kombëtare e Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit (AKKSHI), si dhe i paraqitur nga Universiteti i Elbasanit “Aleksandër Xhuvani”.

Parku Kombëtar “*Shebenik*” vlerësohet për larminë floristike të tij dhe në vecanti të llojeve bimore të rralla, të kërcënuara e rrezikuara, të endemizmeve, bimëve aromatike mjekësore e bimëve me vlera ekonomike. Këto lloje paraqesin vlera të rëndësishme në aspektin ekonomik, shkencor, historik e kulturor. Ato janë gjithashtu me interes ruajtjeje, jo vetëm në nivel kombëtar, por edhe më gjerë. Për këtë arsye, ky park ka rëndësi nga pikëpamja e ruajtjes së natyrës, mbrojtjes së biodiversitetit floristik dhe të habitateve natyrore, duke thelluar e trashëguar më tej vlerat e shumëanëshme të tij.

Me shumë interes përveç aspektit floristik, në park paraqiten: larmia e faunës, mjediset e ndryshme ekologjike, monumentet natyrore të pranishme, pejsazhet etj. të cilat sëbashku lidhen me zhvillimin e turizmit në këtë zonë, duke e promovuar atë si edhe duke ndikuar në zhvillimin ekonomik gjithashtu. Në këtë kontekst është e nevojshme mbrojtja dhe ruajtja e vlerave natyrore dhe potencialeve zhvillimore që kjo zone ka.

Për të ardhur në ndihmesë të njohjes dhe paraqitjes së diversitetit të florës të gjendur në parkun kombëtar “*Shebenik*”, si një ndër objektivat dhe rezultatet e këtij projekti është edhe realizimi i këtij libreti me disa foto të llojeve bimore të hasura në këtë park.

Në këtë material janë paraqitur 198 foto të bimëve të pranishme në parkun “*Shebenik*”, disa prej të cilave paraqesin rëndësi e vlera të veçanta. Për çdo lloj bimore jepet foto e tij, e shoqëruar me emrin shkencor dhe atë shqip, përshkrimi botanik dhe përhapja e tij. Emërtimi i bimëve është bërë sipas literaturës së sotme bashkëkohore.

Përmes materialit të libretit, pasqyrohet puna voluminoze e grupit të specialistëve në fushën e botanikës, në bashkëpunim me specialist të AdZM Elbasan. Realizimi i këtij botimi iu shërben të gjithë lexuesve, të interesuarëve, studentëve, banorëve të zonës, mësuesve, grumbulluesve të bimëve mjekësorë, blegtorëve dhe specialistëve të mjedisit e pyjeve etj.

Falenderojmë Agjencinë Kombëtare të Kërkimit Shkencor dhe Falenderojmë Agjencinë Kombëtare të Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit (AKKSHI), si financuesi kryesor në realizimin e projektit, Universitetin e Elbasanit “Aleksandër XHUVANI” për mbështetjen e tij, si dhe Administratën Rajonale të Zonave të Mbrojtura për gatishmërinë dhe bashkëpunimin e tyre, të cilët kanë ndihmuar me pjesëmarrjen e tyre gjatë ekspeditave të realizuara nga grupi i punës në Parkun Kombëtar “Shebenik”.

TABELA E PËRMBAJTJES

PARATHËNIE	3
1. <i>Abies alba</i> Miller.....	12
2. <i>Acer monspessulanum</i> L.	12
3. <i>Acer obtusatum</i> Waldst. & Kit.	12
4. <i>Achillea millefolium</i> L.....	13
5. <i>Acinos alpinus</i> (L.) Moench	13
6. <i>Adiantum capillus-veneris</i> L.....	13
7. <i>Adoxa moschatellina</i> L....	14
8. <i>Aethionema saxatile</i> R.Br.	14
9. <i>Ailanthus altissima</i> (Miller) Swingle	14
10. <i>Alkanna graeca</i> Boiss. & Spruner	15
11. <i>Allium ursinum</i> L.	15
12. <i>Alyssum bertolonii</i> Desv.	15
13. <i>Anemone apenina</i> L.	16
14. <i>Anthericum liliago</i> L.	16
15. <i>Anthyllis vulneraria</i> L.	16
16. <i>Aquilegia vulgaris</i> L.	17
17. <i>Arceuthobium oxycedri</i> (DC.) Bieb.	17
18. <i>Aremonia agrimonioides</i> (L.) DC	17
19. <i>Aristolochia pallida</i> Willd.	18
20. <i>Armeria canescens</i> (Host.) Boiss in DC.	18
21. <i>Arum italicum</i> Miller	18
22. <i>Aruncus dioicus</i> (Walter) Fernald	19
23. <i>Asparagus acutifolius</i> L.	19
24. <i>Asperula aristata</i> L.	19
25. <i>Asphodelus albus</i> Miller.....	20
26. <i>Asplenium adiantum – nigrum</i> L.	20
27. <i>Asplenium trichomanes</i> L.	20
28. <i>Aster albanicus</i> Deg. subsp. <i>albanicus</i>	21
29. <i>Aster alpinus</i> L.	21
30. <i>Astragalus onobrychis</i> L.	21
31. <i>Astragalus sirinicus</i> Ten.	22
32. <i>Atropa belladonna</i> L.	22
33. <i>Bellis perennis</i> L.....	22
34. <i>Betula pendula</i> Roth..	23

35. <i>Bornmuellera baldacii</i> (Degen) Heywood.....	23
36. <i>Buxus sempervirens</i> L.	23
37. <i>Calamintha grandiflora</i> (L.) Moench.	24
38. <i>Caltha palustris</i> L.	24
39. <i>Cardamine bulbifera</i> (L.) Crantz.	24
40. <i>Cardamine enneaphyllos</i> (L.) Crantz.	25
41. <i>Carex nigra</i> (L.) Reichard.	25
42. <i>Carlina acanthifolia</i> All.....	25
43. <i>Carpinus betulus</i> L.....	26
44. <i>Carpinus orientalis</i> Mill.	26
45. <i>Castanea sativa</i> Miller.	26
46. <i>Cephalanthera damasonium</i> (Miller) Druce.....	27
47. <i>Cephalanthera rubra</i> (L.) L.C.M. Richard.	27
48. <i>Cercis siliquastrum</i> L.....	27
49. <i>Ceterach officinarum</i> DC.	28
50. <i>Cistus albanicus</i> E. F. Warburg.	28
51. <i>Clematis vitalba</i> L.	28
52. <i>Colchicum triphyllum</i> Kunze.	29
53. <i>Colutea arborescens</i> L.	29
54. <i>Cornus mass</i> L.	29
55. <i>Cornus sanguinea</i> L.	30
56. <i>Cotinus coggygria</i> (Scop.).	30
57. <i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	30
58. <i>Crocus veluchensis</i> Herb.	31
59. <i>Cuscuta europaea</i> L.	31
60. <i>Cyclamen hederifolium</i> Aiton.	31
61. <i>Cystopteris fragilis</i> Bernh.	32
62. <i>Daphne mezereum</i> L.....	32
63. <i>Daphne oleoides</i> Schreber	32
64. <i>Dianthus deltoides</i> L.	33
65. <i>Dorycnium pentaphyllum</i> Scop.....	33
66. <i>Drypis spinosa</i> L.	33
67. <i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott.	34
68. <i>Echinops ritro</i> L.....	34
69. <i>Eleocharis palustris</i> (L.) Ro. & Schult.	34
70. <i>Epilobium dodanaei</i> Vill.....	35
71. <i>Epimedium alpinum</i> L.....	35

72. <i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	35
73. <i>Epipogium aphyllum</i> Swartz.	36
74. <i>Erica herbacea</i> L.. ..	36
75. <i>Eriophorum latifolium</i> Hoppe.	36
76. <i>Erythronium dens-canis</i> L.....	37
77. <i>Euphorbia myrsinites</i> L.....	37
78. <i>Euphorbia spinosa</i> L.. ..	37
79. <i>Euphrasia pectinata</i> Ten.....	38
80. <i>Fagus sylvatica</i> L.. ..	38
81. <i>Festucopsis serpentine</i> (C.E.Hubbart) Melderis.....	38
82. <i>Ficus carica</i> L.. ..	39
83. <i>Filipendula ulmaria</i> L. (Maxim.).....	39
84. <i>Filipendula vulgaris</i> (Moench)	39
85. <i>Fragaria vesca</i> L.. ..	40
86. <i>Fraxinus ornus</i> L.....	40
87. <i>Fritillaria graeca</i> Boiss. & Spruner in Boiss.....	40
88. <i>Fritillaria pontica</i> Rafin in Derv.	41
89. <i>Galium lucidum</i> All.....	41
90. <i>Genista hassertiana</i> (Bald.) Bald. & Buch.....	41
91. <i>Gentiana lutea</i> L.	42
92. <i>Gentiana verna</i> L.. ..	42
93. <i>Geranium sylvaticum</i> L.....	42
94. <i>Geum coccineum</i> Sibth. & Sm. . . .	43
95. <i>Globularia cordifolia</i> L... ..	43
96. <i>Hedera helix</i> L.	43
97. <i>Helichrysum plicatum</i> DC.....	44
98. <i>Helleborus odorus</i> Waldst. & Kit.....	44
99. <i>Hepatica nobilis</i> Miller.....	44
100. <i>Hordeum murinum</i> L.....	45
101. <i>Iberis sempervirens</i> L.	45
102. <i>Ilex aquifolium</i> L.....	45
103. <i>Juglans regia</i> L.....	46
104. <i>Juniperus communis</i> L.	46
105. <i>Juniperus communis</i> L. subsp. <i>nana</i> (Willd.) Syme.	46
106. <i>Juniperus foetidissima</i> Willd.	47
107. <i>Juniperus oxycedrus</i> L.	47
108. <i>Laburnum alpinum</i> (Mill.) Berchtold.....	47

109. <i>Lamiastrum galeobdolon</i> (L.) Eh. & Polat	48
110. <i>Lamium maculatum</i> L.	48
111. <i>Lathraea squamaria</i> L.....	48
112. <i>Lilium albanicum</i> Griseb.....	49
113. <i>Lilium martagon</i> L.....	49
114. <i>Luzula forsteri</i> L.	49
115. <i>Lychnis flos-cuculi</i> L.....	50
116. <i>Malus florentina</i> (Zuccagni) C. K. Schneider.....	50
117. <i>Melittis melissophyllum subsp. albida</i> L.....	50
118. <i>Mercurialis annua</i> L.	51
119. <i>Minuartia baldacii</i> (Halascy) Mattf.	51
120. <i>Minuartia recurva</i> (All.) Schinz & Tell.....	51
121. <i>Minuartia verna</i> (L.) Hiern	52
122. <i>Monotropa hypopitys</i> L.....	52
123. <i>Muscari neglectum</i> Guss ex. Ten.....	52
124. <i>Narcissus poeticus</i> L.	53
125. <i>Narthecium scardicum</i> Kosanin.....	53
126. <i>Neottia nidus-avis</i> Rich.....	53
127. <i>Ophrys apifera</i> Hudson.....	54
128. <i>Ornithogalum collinum</i> Guss.....	54
129. <i>Ornithogalum umbellatum</i> L.....	54
130. <i>Orthilia secunda</i> (L.) House	55
131. <i>Ostrya carpinifolia</i> Scop.....	55
132. <i>Paris quadrifolia</i> L.	55
133. <i>Parnassia palustris</i> L.....	56
134. <i>Paronychia kapela</i> (Hacq.) Kerner	56
135. <i>Phillyrea latifolia</i> L.....	56
136. <i>Pinguicula balcanica</i> Gasper.....	57
137. <i>Pinguicula hirtiflora</i> Ten.	57
138. <i>Pinus heldreichii</i> Christ	57
139. <i>Pinus nigra</i> Arnold.	58
140. <i>Pinus peuce</i> Griseb	58
141. <i>Pistacia lentiscus</i> L.....	58
142. <i>Platanthera bifolia</i> (L.) L.C.M. Richard.....	59
143. <i>Platanus orientalis</i> L.....	59
144. <i>Polystichum aculeatum</i> (L.) Roth	59
145. <i>Polystichum lonchitis</i> (L.) Roth	60

146. <i>Potentilla micrantha</i> Ramond.....	60
147. <i>Primula veris</i> L.	60
148. <i>Primula vulgaris</i> Hudson.....	61
149. <i>Prunus mahaleb</i> (L.) Miller.....	61
150. <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	61
151. <i>Putoria calabrica</i> (L. fil) DC.....	62
152. <i>Quercus cerris</i> L.	62
153. <i>Quercus dalechampii</i> Ten.	62
154. <i>Quercus frainetto</i> Ten.	63
155. <i>Quercus trojana</i> Web.....	63
156. <i>Ramonda serbica</i> Pancic.....	63
157. <i>Rosa canina</i> L.	64
158. <i>Rubus idaeus</i> L.....	64
159. <i>Rubus ulmifolius</i> Schott.	64
160. <i>Sambucus ebulus</i> L.	65
161. <i>Sambucus nigra</i> L.	65
162. <i>Sanguisorba officinalis</i> L.....	65
163. <i>Sanicula europaea</i> L.....	66
164. <i>Satureja montana</i> L.....	66
165. <i>Saxifraga grisebachii</i> Deg. & Dorfl.....	66
166. <i>Saxifraga rotundifolia</i> L.	67
167. <i>Saxifraga sempervivum</i> C. Koch.....	67
168. <i>Scorzonera purpurea</i> L.	67
169. <i>Sedum album</i> L.	68
170. <i>Sedum serpentini</i> Janchen.	68
171. <i>Sideritis montana</i> L.....	68
172. <i>Sideritis raeseri</i> Boiss. & Heldr.....	69
173. <i>Solanum dulcamara</i> L.....	69
174. <i>Solanum nigrum</i> L.....	69
175. <i>Sorbus graeca</i> (Spach) Kotschy.....	70
176. <i>Stipa pennata</i> L.....	70
177. <i>Symphytum tuberosum</i> L.....	70
178. <i>Teucrium chamaedrys</i> L.	71
179. <i>Teucrium montanum</i> L.....	71
180. <i>Teucrium polium</i> L.....	71
181. <i>Thesium linophyllum</i> L.	72
182. <i>Thymus pulegioides</i> L.....	72

183. <i>Trifolium pignanii</i> Fauche & Chaub.....	72
184. <i>Trifolium pilzii</i> Adamovic.....	73
185. <i>Trinia dalechampi</i> (Ten.) Janch.....	73
186. <i>Urtica dioica</i> L.....	73
187. <i>Vaccinium myrtillus</i> L.....	74
188. <i>Veratrum album</i> L.....	74
189. <i>Veronica chamaedrys</i> L... ..	74
190. <i>Vicia cracca</i> L.....	75
191. <i>Viola aetiolica</i> Boiss. & Heldr.....	75
192. <i>Viola ducadjinica</i> W. Becker & Kosanin.....	75
193. <i>Viola reichenbachiana</i> Jordan.	76
194. <i>Viola tricolor</i> L... ..	76
195. <i>Valeriana officinalis</i> L.... ..	76
196. <i>Valeriana tuberosa</i> L.... ..	77
197. <i>Vinca major</i> L.... ..	77
198. <i>Taraxacum officinale</i> Weber in Wiggers	77

**1. *Abies alba* Miller
(Bredh i bardhë)**

Familja: **Pinaceae**

Dru deri 50 m. Boçet piqen dhe bien në fillim të vjeshtës.

Ndeshet ndërmjet 900-1600 m.

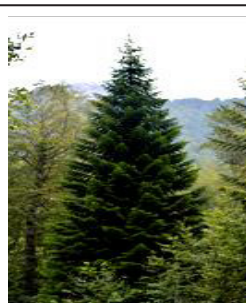

Fig. 1
Abies alba

**2. *Acer monspessulanum* L.
(Krekëz)**

Familja: **Aceraceae**

Shkurre ose dru i vogël. Gjethet në trajtë zemre. Lulet si të blerta-të verdheme. Fryti shojzë pothuajse i shogët.

Në pyje gjethegjerë (0-1000 m).

Fig. 2 *Acer monspessulanum*

**3. *Acer obtusatum* Waldst. & Kit.
(Panjë shyte)**

Familja: **Aceraceae**

Dru ose shkurre deri më 20 m.

Gjethet e skuqura në vjeshtë.

Lulet të verdha në të blerta. Fryti shojzë. *Në pyje gjethegjera (500-1300 m).*

Fig. 3
Acer obtusatum

**4. *Achillea millefolium* L.
(Barpezmi mijëfletësh)**

Familja: **Compositae**
Bimë barishtore shumëvjeçare.
Gjethet kërcellore, heshtore.
Lulet llapore, zakonisht të bardha.
Bimë mjekësore.
Në vende me bar, toka djerrë etj.

Fig. 4
Achillea millefolium

**5. *Acinos alpinus* (L.) Moench
(Mendërmirë e alpeve)**

Familja: **Labiatae**
Bimë shumëvjeçare, gati si shkurrëz.
Gjethet eliptike deri gati rrotullore.
Kryesisht në kullota alpine dhe subalpine.

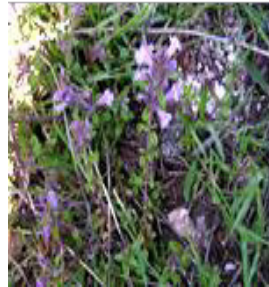

Fig. 5
Acinos alpinus

**6. *Adiantum capillus-veneris* L.
(Fier krojesh)**

Familja: **Adiantaceae**
Bimë shumëvjeçare. Gjethet vezake deri vezake-heshtore. Bimë mjekësore.
Në shkëmbinj me lagështirë, në zgavra, puse, në vende me hije, deri në zonat malore.

Fig. 6 *Adiantum capillus-veneris*

7. *Adoxa moschatellina* L.
(Adokse e myshkut)

Familja: **Adoxaceae**

Barishtore shumëvjeçare me kërcell të drejtë. Gjethet e bazës dy herë trishe. Lulesa me diametër 6-8 mm. Fryti bërthokël rruzullore gjelbëroshe. *E përhapur në pyje e kullota.*

Fig. 7
Adoxa moschatellina

8. *Aethionema saxatile* R.Br.
(Etionemë shkëmbinjsh)

Familja: **Cruciferae**

Bimë një-deri shumëvjeçare. Gjethet lëkurore. Lulet të bardha, trëndafil ose të kuqe të errëta. Fryti silikëz. *E përhapur në vende shkëmbore.*

Fig. 8
Aethionema saxatile

9. *Ailanthus altissima* (Miller)
Swingle (Aringë)

Familja: **Simaroubaceae**

Dru gjetherënës. Gjethet tekpendore, të këmbyera. Lulet të rregullta. Frytet shoja. *E kultivuar dhe e natyralizuar nëpër ledhe, kanale dhe rrugë (0-800 m).*

Fig. 9
Ailanthus altissima

**10. *Alkanna graeca* Boiss.
& Spruner (Alkën e Greqisë)**

Familja: **Boraginaceae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet të plota. Endemike-Ballkanike.

Në vende shkëmbore të zonave malore.

Fig. 10

Alkanna graeca

11. *Allium ursinum* L. (Lerthe)

Familja: **Liliaceae**

Barishte shumëvjeçare.

Kërçelli 10-50 cm. Gjethet 2-3.

Bimë mjekësore.

E përhapur në pyjet e ahut.

Fig. 11

Allium ursinum

**12. *Alyssum bertolonii* Desv.
(Sericë e Bertolonit)**

Familja: **Cruciferae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet të blerta nga sipër, gati të bardha nga poshtë. Lulet të verdha.

Në vende me gurë, serpentinë, deri në zona malore.

Fig. 12

Alyssum bertolonii

**13. *Anemone apenina* L.
(Fillikate e Apenineve)**

Familja: **Ranunculaceae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet pushore përposhtë. Lulet blu të vetmuara.

Bimë e helmët.

Në vende me bar, shkorrete, në zona pyjore, deri në zonat malore.

Fig. 13
Anemone apenina

**14. *Anthericum liliago* L.
(Mjekërdhizë lulezambaku)**

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet vizake. Fryti kapsulë.

Në shpate me diell e vende të thata dhe me gurë.

Fig. 14
Anthericum liliago

**15. *Anthyllis vulneraria* L.
(Antilidë plagëshëruese)**

Familja: **Leguminosae**

Bimë barishtore. Gjethet tekpendore.

Bimë aromatike, mjaltëse dhe

foragjere. *Në vende të thata, shkëmbore etj*

Fig. 15
Anthyllis vulneraria

**16. *Aquilegia vulgaris* L.
(Kanilqyqe)**

Familja: **Ranunculaceae**

Bimë shumëvjeçare. Lulet manushaqe (rrallë të kuqe ose të bardha).

Bimë e helmët.

Në pyje dhe kullota të larta malore.

Fig. 16

Aquilegia vulgaris

**17. *Arceuthobium oxycedri* (DC.)
Bieb. (Vell)**

Familja: **Loranthaceae**

Shkurrëz e vogël, e blertë në të verdhë.

Gjethet të vogla, trekëndëshe.

Fryti vezak i zgjatur.

Bimë gjysmëparazite.

Mbi dëllinjën e kuqe dhe të zezë.

Fig. 17

Arceuthobium oxycedri

**18. *Aremonia agrimonioides* (L.)
DC (Aremone si rrodhëz)**

Familja: **Rosaceae**

Bimë shumëvjeçare, me rizomë.

Lulesa cimë. Fryti me 1-2 akenë.

Në shkorre dhe pyje.

Fig. 18 *Aremonia
agrimonioides*

**19. *Aristolochia pallida* Willd.
(Petrik i zbehtë)**

Familja: **Aristolochiaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të këmbyera. Fryti në formë dardhe. Bimë mjekësore.

Në vende me bar e shkorreta të zonave të ulëta.

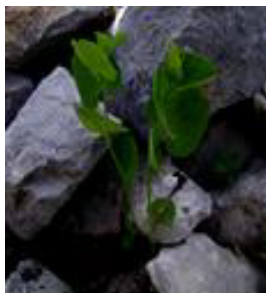

Fig. 19

Aristolochia pallida

**20. *Armeria canescens* (Host.)
Boiss in DC.
(Armerie e përhimtë)**

Familja: **Plumbaginaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet majëtopitura.

Në livadhe e kullota subalpine.

Fig. 20

Armeria canescens

**21. *Arum italicum* Miller
(Këlkaze e Italisë)**

Familja: **Araceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet heshtake, të shkëlqyeshme.

Bimë ngjyruese dhe helmuese.

Në ulla, gardhe, shkorreta.

Fig. 21

Arum italicum

**22. *Aruncus dioicus* (Walter)
Fernald (Arunkë dioike)**

Familja: **Rosaceae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet dyfishpendore. Frytet rrëshekth. Në vende me lagështi ose me hije të zonave malore.

Fig. 22
Aruncus dioicus

**23. *Asparagus acutifolius* L.
(Carabujk)**

Familja: **Liliaceae**

Kërcelli i drunjëzuar. Rrushku gati rruzullor. Në shkorrete, pyje fletorë etj.

Fig. 23
Asparagus acutifolius

**24. *Asperula aristata* L.
(Njëgjire e halëzuar)**

Familja: **Rubiaceae**

Bimë barishtore gati shkurre. Gjethet heshtore deri vizake. Lulesa e degëzuar. Në vende të thata gurishtore.

Fig. 24
Asperula aristata

**25. *Asphodelus albus* Miller
(Badhër e bardhë)**

Familja: **Liliaceae**
Bimë barishtore shumëvjeçare.
Gjethet të sheshta. Bimë mjaltëse.
Në kullota e livadhe malorë.

Fig. 25
Asphodelus albus

**26. *Asplenium adiantum – nigrum*
L. (Fier-guri i zi)**

Familja: **Aspleniaceae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet me dhëmbë të mprehtë.
Në shkëmbinj, pyje, mure etj.

Fig. 26 *Asplenium
adiantum – nigrum*

**27. *Asplenium trichomanes* L.
(Fier-guri, bar gjini)**

Familja: **Aspleniaceae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet të shogëta.
*Në shkëmbinj dhe mure, deri në
zonat alpine.*

Fig. 27
Asplenium trichomanes

28. *Aster albanicus* Deg. subsp. *albanicus* (Asteri shqipëtar)

Familja: **Compositae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet heshtore. Lule vjollcë.

Në vende të thata shkëmbore.

Fig. 28 *Aster albanicus*
Deg. subsp. *albanicus*

29. *Aster alpinus* L. (Asteri alpin)

Familja: **Compositae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të plota. Lule vjollcë-blu.

Në kullota e vende shkëmbore të zonave të larta malore.

Fig. 29
Aster alpinus

30. *Astragalus onobrychis* L. (Arithe esparsetë)

Familja: **Leguminosae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet tekpendore.

Në kullota të zonave malore.

Fig. 30
Astragalus onobrychis

**31. *Astragalus sirinicus* Ten.
(Arithe e Sirisë)**

Familja: **Leguminosae**

Shkurrëz.

Gjethet gjatore ose eliptike.

Në kullota të zonave malore.

Fig. 31

Astragalus sirinicus

**32. *Atropa belladonna* L.
(Helmarinë)**

Familja: **Solanaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të këmbyera, të thjeshta.

Lulet të vetmuara. Fryti rrushk.

Bimë mjekësore.

Në rrahe të lagët, pyje të prerë.

Fig. 32

Atropa belladonna

**33. *Bellis perennis* L.
(Luleshqerrë)**

Familja: **Compositae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet heshtore deri vezake. Bimë mjekësore.

Në vende me bar, kullota, shkorreta.

Fig. 33

Bellis perennis

**34. *Betula pendula* Roth.
(Mështekën)**

Familja: **Betulaceae**

Dru gjetherënës. Gjethet
trekëndëshe.

Fryti i imët, aken.

*Në male pranë kufirit lindor,
700 -1400 m.*

Fig. 34

Betula pendula

**35. *Bornmuellera baldacii* (Degen)
Heywood
(Bornmuellerë e Baldacit)**

Familja: **Cruciferae**

Nënshkurrëz. Gjethet vizake-
heshtore.

Lulet të bardha. Fryti silikëz.

Në shkëmbinj alpinë serpentinorë.

Fig. 35

Bornmuellera baldacii

**36. *Buxus sempervirens* L.
(Bush)**

Familja: **Buxaceae**

Shkurre ose dru i vogël.

Gjethet të përkundërta.

Fryti kapsulë ovoide.

Bimë e helmët dhe mjekësore.

Nëpër vende të shkreta.

Fig. 36

Buxus sempervirens

37. *Calamintha grandiflora* (L.) Moench (Mendërmirë lulemadhe)

Familja: **Labiatae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet vezake.

Në pyje gjethegjerë, sidomos në ahishte.

Fig. 37

Calamintha grandiflora

38. *Caltha palustris* L. (Lepushtër)

Familja: **Ranunculaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet si zemër. Lulet me ngjyrë të verdhë, të çelët. Bimë e helmët.

Në vende me shumë lagështirë.

Fig. 38 *Caltha palustris*

39. *Cardamine bulbifera* (L.) Crantz. (Kardaminë qepore)

Familja: **Cruciferae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet të këmbjera. Frytifikim të rrallë.

Në pyje e vende me hije të zonave malore.

Fig. 39

Cardamine bulbifera

40. *Cardamine enneaphyllos* (L.)

Crantz.

(Kardaminë nëntëgjethëshe)

Familja: **Cruciferae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake-heshtore.

Lulet të verdha ose të bardha.

Në pyje e vende me hije të zonave malore.

Fig. 40 *Cardamine enneaphyllos*

41. *Carex nigra* (L.) Reichard

(Presje e zezë)

Familja: **Cyperaceae**

Barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të gjelbërta.

Në livadhe me lagështi, në moçalishte.

Fig. 41 *Carex nigra*

42. *Carlina acanthifolia* All.

(Ushojëz gjethedashtre)

Familja: **Compositae**

Bimë brishtore shumëvjeçare.

Gjethet vezake deri gjatore eliptike.

Lulet ngjyrë jargavani

Bimë mjekësore.

E përhapur në zona malore.

Fig. 42
Carlina acanthifolia

43. *Carpinus betulus* L.
(Shkozëbardhë)

Familja: **Corylaceae**
Dru. Gjethet vezake.
Lulesat të varura.
Mbillet si dru zbukurimi.
E shpeshhtë në Shqipërinë e Veriut dhe të mesme.

Fig. 43
Carpinus betulus

44. *Carpinus orientalis* Mill.
(Shkozëzezë)

Familja: **Corylaceae**
Shkurre ose dru i vogël.
Gjethet elipike.
Nga më të mirët për qymyr.
Ndeshet gjithkund (0-1200 m).

Fig. 44
Carpinus orientalis

45. *Castanea sativa* Miller
(Gështenjë)

Familja: **Fagaceae**
Dru. Gjethet heshtore-gjatore.
Dru kombinat, frytor e industrial.
Formon pyje në Dukagjin, Kukës, Elbasan, Pogradec, etj.

Fig. 45 *Castanea sativa*

**46. *Cephalanthera damasonium*
(Miller) Druce
(Cefalanterë e Damasonit)**

Familja: **Orchidaceae**
Bimë barishtore. Gjethet gati shyte.
Lulet të bardha.
Në pyje fletore dhe vende me hije.

Fig. 46 *Cephalanthera damasonium*

**47. *Cephalanthera rubra* (L.)
L.C.M. Richard
(Cefalanterë e kuqe)**

Familja: **Orchidaceae**
Bimë barishtore. Gjethet heshtore.
Lulet rozë ose purpurt.
Në pyje dhe shkorreta.

Fig. 47
Cephalanthera rubra

**48. *Cercis siliquastrum* L.
(Lofatë)**

Familja: **Leguminosae**
Dru. Gjethet të thjeshta.
Lulet në tufa, rozë. Bimë mjaltëse.
Në shpate të thata e shkorrete.

Fig. 48
Cercis siliquastrum

**49. *Ceterach officinarum* DC.
(Bar gjarpri)**

Familja: **Aspleniaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet gjatore.

Bimë mjekësore.

Në shkëmbinj, mure etj.

Fig. 49
Ceterach officinarum

**50. *Cistus albanicus* E. F. Warburg
(Mënishte shqiptare)**

Familja: **Cistaceae**

Shkurrëz. Gjethet eliptike.

Lulet të bardha. Endemike.

Kryesisht buzë pyjesh me ah.

Fig. 50 *Cistus albanicus*

**51. *Clematis vitalba* L.
(Kulpër e egër)**

Familja: **Ranunculaceae**

Bimë kacavjerrëse. Gjethet njëfishpendore. Lulet të merme.

Bimë e helmët dhe mjekësore.

E përhapur në pyje, gjerdhe etj.

Fig. 51 *Clematis vitalba*

52. *Colchicum triphyllum* Kunze
(Xhërokull trigjethësh)

Familja: **Colchicaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Lulet 3-4, rozë në lejla.

Gjethet lineare në heshtake.

Në vende gëlqeoze, të hapura dhe me gurë, kullota të thata.

Fig. 52
Colutea arborescens

53. *Colutea arborescens* L.
(Fshikarthë)

Familja: **Leguminosae**

Shkurre. Gjethet teqpendore.

Bimë mjaltëse.

Në shkorrete, shpate me diell etj.

Fig. 53
Colutea arborescens

54. *Cornus mass* L. (Thanë)

Familja: **Cornaceae**

Shkurre ose dru i vogël.

Gjethet të përkundërta.

Lulesa e verdhë. Fryti bërthokël.

Bimë mjekësore.

Nëpër pyje e shkorrete.

Fig. 54 *Cornus mass*

55. *Cornus sanguinea* L.
(Thanukël)

Familja: **Cornaceae**

Shkurre. Gjethet të përkundërta.

Lulesa e bardhë.

Fryti bërthokël sferike.

Nëpër gjerde, shkorrete e pyje.

Fig. 55
Cornus sanguinea

56. *Cotinus coggygia* (Scop.)
(Cërmëdell)

Familja: **Anacardiaceae**

Shkurre. Gjethet të thjeshta.

Lulet të verdha.

Frytet bërthokla.

Nëpër toka të veshura me shkurre.

Fig. 56
Cotinus coggygia

57. *Crataegus monogyna* Jacq.
(Murriz njëbërthamësh)

Familja: **Rosaceae**

Shkurre ose dru i vogël. Gjethet

vezake. Fryti i kuq i murrmë.

Bimë mjaltëse dhe mjekësore.

Në shkorrete, gjerde e pyje.

Fig. 57
Crataegus monogyna

**58. *Crocus veluchensis* Herb.
(Shafran i Velukenit)**

Familja: **Iridaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të pranishme në kohën e lulëzimit. Lulet vjollcë-blu.

Në vende shkëmbore, kullota alpine.

Fig. 58

Crocus veluchensis

**59. *Cuscuta europaea* L.
(Rroth)**

Familja: **Convolvulaceae**

Bimë njëvjeçare.

Bimë mjekësore.

Paraziton zakonisht mbi hithrën dhe sumbullarin.

Fig. 59

Cuscuta europaea

**60. *Cyclamen hederifolium* Aiton
(Bukëderr)**

Familja: **Primulaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet të thjeshta, bazale.

Lulet të varura, çiklamin.

Bimë e helmët.

Në shkorre, pyje dushku etj.

Fig. 60

Cyclamen hederifolium

**61. *Cystopteris fragilis* Bernh
(Fierfshikë)**

Familja: **Athyriaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet në tufa, njëformëshe.

Në vende të freskëta, pyje, vende shkëmbore me hije etj.

Fig. 61

Cystopteris fragilis

**62. *Daphne mezereum* L.
(Jargavan mali)**

Familja: **Thymelaeaceae**

Shkurrëz gjetherënëse.

Gjethet në tufëza në krye të degëve.

Lulet në trëndafili. Frytet bërthokla të kuqe. *Nëpër pyje malore, ahishte etj.*

Fig. 62

Daphne mezereum

**63. *Daphne oleoides* Schreber
(Xerzele)**

Familja: **Thymelaeaceae**

Shkurrëz. Gjethet vezake të

përmbysëta. Lulet të bardha.

Frytet bërthokla të kuqe.

Nëpër kullota e vende të rrjepura gëlqerore.

Fig. 63 *Daphne oleoides*

**64. *Dianthus deltoides* L.
(Karafil deltëngjashëm)**

Familja: **Caryophyllaceae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet vizake. Lulet të vetmuara.
Bimë zbukurimi.
Në livadhe, vende me bar e kullota.

Fig. 64
Dianthus deltoides

**65. *Dorycnium pentaphyllum* Scop.
(Dorinknë pesëgjethëshe)**

Familja: **Leguminosae**
Bimë barishtore shumëvjeçare.
Gjethet më pesë gjethëza
Në vende me bar, rrugë etj.

Fig. 65
Dorycnium pentaphyllum

**66. *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott.
(Fier mashkull)**

Familja: **Aspidiaceae**
Bimë shumëvjeçare.
Bimë e helmët dhe mjekësore.
Në zona pyjore e vende me hije.

Fig. 66
Dryopteris filix-mas

67. *Drypis spinosa* L.
(Dripëz gjembore)

Familja: **Caryophyllaceae**
Shumëvjeçare, tufore. Kërcejtë të shumtë. Gjethet të gjembla, hullizake. Lulet të vogla, petlat të bardha ose trëndafil. Fryti kapsollë ovoide. Në zhurishta, vende me gurë të zonave malore.

Fig. 67 *Drypis spinosa*

68. *Echinops ritro* L.
(Ekinops ritro)

Familja: **Compositae**
Bimë barishtore shumëvjeçare.
Gjethet eliptike.
Lulesa e kaltërt.
Bimë mjaltëse.
Në vende të thata me bar.

Fig. 68 *Echinops ritro*

69. *Eleocharis palustris* (L.)
Ro.&Schult. (Eleokarë moçalesh)

Familja: **Cyperaceae**
Bimë barishtore shumëvjeçare.
Kërcejtë të kuqërremë.
Fryti i mysët.
Në livadhe me lagështi, moçalishte

Fig. 689
Eleocharis palustris

70. *Epilobium dodonaei* Vill
(Epilobë e Dodonës)

Familja: **Onagraceae**

Bimë me rrënjë të trasha. Gjethet të këmbyera me qime të forta. Lulet të çlirëta dhe me ngjyrë manushaqe ose të purpurta. *E përhapur në vende me gurë, zallishte lumenjsh dhe shpate të thata.*

Fig. 70

Epilobium dodonaei

71. *Epimedium alpinum* L.
(Epimedë alpine)

Familja: **Berberidaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet mjaltore.

Fryti me shumë fara, i thatë.

Në pyje, shkorrete dhe makie.

Fig. 71

Epimedium alpinum

72. *Epipactis helleborine* (L.)
Crantz (Epipakt heleborin)

Familja: **Orchidaceae**

Gjethet vezako-eliptike.

Lulet të varura-oblike.

Në pyje fletorë dhe shkorreta.

Fig. 72

Epipactis helleborine

**73. *Epipogium aphyllum* Swartz
(Epipog pa gjethe)**

Familja: **Orchidaceae**

Bimë me ngjyrë të trëndafiltë.

Lulet të varura.

Në pyje dhe vende me bar e me hije.

Fig. 73

Epipogium aphyllum

74. *Erica herbacea* L. (Grathatë)

Familja: **Ericaceae**

Shkurrëz.

Gjethet në trajtë halash.

Lulet në vile.

Bimë mjaltëse.

Në pyje me pishë, kullota e vende me gurë.

Fig. 74 *Erica herbacea*

**75. *Eriophorum latifolium* Hoppe
(Erioforë gjethegjerë)**

Familja: **Cyperaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të sheshta.

Fryti i kuqërremë-kafe.

Në ligatina, livadhe, vende malore.

Fig. 75

Eriophorum latifolium

**76. *Erythronium dens-canis* L.
(Kuçël dhembqeni)**

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet vezake-eliptike.

Lulja e purpur-rozë.

Fig. 76

Erythronium dens-canis

**77. *Euphorbia myrsinites* L.
(Rriell mirsinjt)**

Familja: **Euphorbiaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake të përmbysëta.

Bimë e helmët.

Në vende shkëmbore ose me gurë.

Fig. 77

Euphorbia myrsinites

**78. *Euphorbia spinosa* L.
(Rriell gjembake)**

Familja: **Euphorbiaceae**

Shkurrëz.

Gjethet heshtore.

Në vende të thata me gurë.

Fig. 78

Euphorbia spinosa

**79. *Euphrasia pectinata* Ten.
(Eufrasie krëhërke)**

Familja: **Scrophulariaceae**

Bimë njëvjeçare.

Gjethet vezake.

Në vende me bar e shkorrete të zonave malore.

Fig. 79
Euphrasia pectinata

80. *Fagus sylvatica* L. (Ah)

Familja: **Fagaceae**

Dru. Gjethet vezake-eliptike.

Frytet trekëndore. Dru me vlerë industrial. *Formon pyje të mëdhenj (900-1800 m).*

Fig. 80 *Fagus sylvatica*

**81. *Festucopsis serpentini*
(C.E.Hubbart) Melderis
(Festukops i serpentinës)**

Familja: **Gramineae**

Bimë barishtore njëvjeçare.

Gjethet kreshtake.

Lulesa kallinjashëm.

Në toka e shkëmbinj serpentinatorë.

Fig. 81
Festucopsis serpentini

82. *Ficus carica* L.
(Fik i egër)

Familja: **Moraceae**

Dru.

Gjethet të mëdha.

Frytet akene.

Ka veti laksative.

Kultivohet në zonat e ngrohta të vendit.

Fig. 82 *Ficus carica*

83. *Filipendula ulmaria* L.
(Maxim.) (Shtallës i egër)

Familja: **Rosaceae**

Shumëvjeçare me rizomë.

Gjethet vezake.

Bimë aromatike e mjekësore.

Në livadhe me lagështi, moçale etj.

Fig. 83

Filipendula ulmaria

84. *Filipendula vulgaris* Moench.
(Filipendul e rëndomtë)

Familja: **Rosaceae**

Shumëvjeçare me rizomë.

Gjethet pendore. Lulesa skajore.

Bimë aromatike.

Në vende të thata me bar, çeltina etj.

Fig. 84

Filipendula vulgaris

**85. *Fragaria vesca* L.
(Luleshtrydhe)**

Familja: **Rosaceae**

Shumëvjeçare me stolone.

Lulet të bardha.

Bimë aromatike e mjekësore.

Në pyje, shkorre, vende me bar.

Fig. 85 *Fragaria vesca*

**86. *Fraxinus ornus* L.
(Frashër i bardhë)**

Familja: **Oleaceae**

Dru. Gjethet tekpendore.

Bimë mjekësore.

Në pyje të përzier, shkorre e vende shkëmbore.

Fig. 86 *Fraxinus ornus*

**87. *Fritillaria graeca* Boiss. &
Spruner in Boiss (Fritilare greke)**

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore. Gjethet të rimta.

Lulet në vile.

Në çeltira pyjesh e shkorre.

Fig. 87
Fritillaria graeca

88. *Fritillaria pontica* Rafin in Derv. (Fritilare pontike)

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.
Gjethet të përkundërta. Lulet të varura.

Në çeltira pyjesh dhe shkorrete.

Fig. 88
Fritillaria pontica

89. *Galium lucidum* All. (Ngjitëse e shkëlqyeshme)

Familja: **Rubiaceae**

Gjethet vizake-heshtore.
Lulesa gjatore, e bardhë.
Fryti kafe e errët.

Në vende shkëmbore të thata.

Fig. 89 *Galium lucidum*

90. *Genista hassertiana* (Bald.) Bald. & Buch. (Gjineshtër e Hasertit)

Familja: **Leguminosae**

Shkurre e ngritur.
Gjethet me 3 gjethëza.
Bishtaja vezake.

Në shpate të degraduara e të thata.

Fig. 90
Genista hassertiana

91. *Gentiana lutea* L. (Bar zemre)

Familja: **Gentianaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Lulet në tufëza.

Bimë mjekësore.

Në livadhe e kullota malore.

Fig. 91 *Gentiana lutea*

**92. *Gentiana verna* L.
(Gencianë pranverore)**

Familja: **Gentianaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet heshtore.

Në kullota alpine e subalpine.

Fig. 92
Gentiana verna

**93. *Geranium sylvaticum* L.
(Kamaroshe pyjesh)**

Familja: **Geraniaceae**

Shumëvjeçare, e kreshpët. Kërcejtë të ngritura përpyjetë. Petlat të plota, të kuqërremta-purpur.

E përhapur në pyje, kullota e livadhe të zonave malore.

Fig. 93
Geranium sylvaticum

94. *Geum coccineum* Sibth. & Sm.
(Mëllakë e kuqe)

Familja: **Rosaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet pendore.

Lulet të mëdha.

Në pyjet me ah, vende me lagështi.

Fig. 94

Geum coccineum

95. *Globularia cordifolia* L.
(Turëz gjethezemër)

Familja: **Globulariaceae**

Shkurrëz. Gjethet të thjeshta.

Në vende të thata me gurë dhe shkëmbinj të zonave malore.

Fig. 95

Globularia cordifolia

96. *Hedera helix* L. (Urth)

Familja: **Araliaceae**

Shkurre. Gjethet të këmbyera.

Lulet të rregullta.

Fryti i pjekur i zi.

Bimë mjekësore dhe mjaltëse.

I shpeshtë mbi drurë, shkëmbinj dhe tokën e pyjeve.

Fig. 96

Hedera helix

**97. *Helichrysum plicatum* DC.
(Akës i palosur, trëndelinë)**

Familja: **Compositae**
Shumëvjeçare.
Gjethet gjendrore dhe veshtullore.
Në vende me bar të zonave alpine e subalpine.

Fig. 97
Helichrysum plicatum

**98. *Helleborus odoratus* Waldst.
& Kit. (Shpendër)**

Familja: **Ranunculaceae**
Bimë shumëvjeçare. Lule të merme.
Bimë e helmët.
Në vende me bar pyje dhe shkorre.

Fig. 98
Helleborus odoratus

**99. *Hepatica nobilis* Miller
(Hepatikë fisnike)**

Familja: **Ranunculaceae**
Bimë shumëvjeçare. Gjethet purpur përposh. Lulet trëndafil. Bimë e helmët. *E përhapur në pyje me ah.*

Fig. 99 *Hepatica nobilis*

100. *Hordeum murinum* L.
(Elb i egër)

Familja: **Gramineae**
Bimë barishtore njëvjeçare.
Gjethet të shogëta.
Në vende me bar, buzë rrugëve etj.

Fig. 100
Hordeum murinum

101. *Iberis sempervirens* L.
(Iber i përherëblertë)

Familja: **Cruciferae**
Gati shkurrëz. Gjethet gjatore.
Lulet të bardha.
Bimë zbukurimi.
Në shkëmbinj subalpinë e vende me gurë.

Fig. 101
Iberis sempervirens

102. *Ilex aquifolium* L. (Ashje)

Familja: **Aquifoliaceae**
Shkurre.
Gjethet të këmyera, të shkëlqyeshme.
Fryti bërthokël. Bimë e helmët.
Nëpër pyje të freskëta, e vende me hije.

Fig. 102
Ilex aquifolium

**103. *Juglans regia* L.
(Arrë)**

Familja: **Juglandaceae**
Dru. Gjethet të këmbyera.
Fryti gati rruzullor.
I kultivuar gjithkund.

Fig. 103
Juglans regia

**104. *Juniperus communis* L.
(Dëllinjë e zezë)**

Familja: **Cupressaceae**
Shkurre.
Halat vizake, të forta.
Bimë aromatike dhe mjekësore.
*Gjithkund, sidomos në Shqipërinë
e Veriut dhe të mesme.*

Fig. 104
Juniperus communis

**105. *Juniperus communis* L. subsp.
nana (Willd.) Syme
(Dëllinjë e zezë)**

Familja: **Cupressaceae**
Shkurrëz.
Halat vizake, të forta.
Bimë aromatike dhe mjekësore.
*Është një nga shkurrëzat më të
përhapura të maleve gëlqerore të
larta.*

Fig. 105 *Juniperus
communis* subsp.
nana

**106. *Juniperus foetidissima* Willd.
(Bërshen)**

Familja: **Cupressaceae**

Dru.

Gjethet mëllugore.

Gjithkund nëpër male e kodra e vendbanime të ndryshme.

Fig. 106

Juniperus foetidissima

**107. *Juniperus oxycedrus* L.
(Dëllinjë e kuqe)**

Familja: **Cupressaceae**

Shkurre.

Halat trishe, gjembore.

Nga distilimi i drurit prodhohet një lloj vaji që përdoret në mjekësi kundër sëmundjeve të lëkurës.

Fig. 107

Juniperus oxycedrus

**108. *Laburnum alpinum* (Mill.)
Berchtold (Ajdës)**

Familja: **Leguminosae**

Shkurre.

Gjethet eliptike-gjatore.

Lulet të varura.

Bishtaja e shogët.

Në pyje e kullota malore.

Fig. 108

Laburnum alpinum

**109. *Lamiastrum galeobdolon* (L.)
Eh. & Polat.
(Lamiastër galeobdolon)**

Familja: **Labiatae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake.

Në pyje dhe vende me hije të zonave malore.

Fig. 109

Lamium maculatum

**110. *Lamium maculatum* L.
(Hithërbutë e njollosur)**

Familja: **Lamiaceae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethe me bishtak, të sharruara trashë.

Kurora me gyp të përkulur si shkronja S. *E përhapur në toka të papunuara, pyje e shkorrete.*

Fig. 110 *Lamiastrum
galeobdolon*

**111. *Lathraea squamaria* L.
(Latre luspore)**

Familja: **Orobanchaceae**

Bimë parazite.

Lulëzim prill-maj

Në vende me hije, pyje gjetherënës

Fig. 111

Lathraea squamaria

**112. *Lilium albanicum* Griseb.
(Zambaku shqiptar)**

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore. Gjethet vizake si fëndyell. Lulet të varura.

Në livadhe e kullota subalpine dhe alpine.

Fig. 112
Lilium albanicum

**113. *Lilium martagon* L.
(Zambak martagon)**

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore. Gjethet të shogëta.

Bimë mjaltëse dhe ngjyruese.

Në pyje sidomos me ah, livadhe e shkorreta.

Fig. 113
Lilium martagon

**114. *Luzula forsteri* DC. in
Lam & DC (Luzulë e Forsterit)**

Familja: **Juncaceae**

Bimë barishtore, me stolone të s hkurtër e të hollë. Gjethet e bazës të gjera, të sheshta, të verdhërreme.

Lulesa me degëza të hapura. Fruti kapsulë si vezë. *E përhapur në kullota të thata e shkorrete.*

Fig. 114
Luzula forsteri

**115. *Lychnis flos-cuculi* L.
(Karafil i livadheve)**

Familja: **Caryophyllaceae**
Shumëvjeçare me kërcëj të
degëzuar. Lulet me cimë të çlirët.
Petlat të çara, të purpur të çelët.
Fryti kapsollë. Në livadhe me
Lagështirë deri në zonat malore.

Fig. 1115
Lychnis flos-cuculi

**116. *Malus florentina* (Zuccagni)
C. K. Schneider (Mollë florentinë)**

Familja: **Rosaceae**
Dru i vogël.
Gjethet vezake të gjera.
Lulet të bardha. Fryti i kuq.
Në pyje.

Fig. 116
Malus florentina

**118. *Melittis melissophyllum* subsp.
albida L. (Melit gjethemilce)**

Familja: **Labiatae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet si zemër.
Në pyje gjethegjerë dhe në makie.

Fig. 118
Melittis melissophyllum
subsp. *albida*

**117. *Mercurialis annua* L.
(Mërkuriali njëvjeçar)**

Familja: **Euphorbiaceae**

Bimë njëvjeçare dioike.

*Gjendet në toka të punuara,
kopshte, gërmadha, më shpesh në
vende të pasura me nitrate.*

Fig. 117
Mercurialis annua

**119. *Minuartia baldacii* (Halascy)
Mattf. (Minuarte e Baldacit)**

Familja: **Caryophyllaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vizake-të fëndyellta.

*Në kullota dhe vende shkëmbore të
zonave të larta malore.*

Fig. 119
Minuartia baldacii

**120. *Minuartia recurva* (All.)
Schinz & Tell.
(Minuartie gjethepërkulur)**

Familja: **Caryophyllaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vizake-cilindrike

Në kullota, në vende shkëmbore etj.

Fig. 120
Minuartia recurva

121. *Minuartia verna* (L.) Hiern
(Minuartie pranverore)

Familja: **Caryophyllaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vizake-të fëndyellta.

Në kullota dhe shkëmbinj të zonave të larta malore.

Fig. 121
Minuartia verna

122. *Monotropa hypopitys* L.
(Monotropë nënpitë)

Familja: **Pirolaceae**

Shumëvjeçare.

Gjethet në luspa vezake të këmbyera.

Lulet në vile skajore.

E përhapur në pyje me lagështi.

Fig. 122
Monotropa hypopitys

123. *Muscari neglectum* Guss ex.
Ten. (Pështrik i papërfillshëm)

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore. Gjethet të hullizuara.

Lulet ngjyrë blu e zeshkët.

E përhapur në livadhe, kullota etj.

Fig. 123
Muscari neglectum

**124. *Narcissus poeticus* L.
(Narcis poetic)**

Familja: **Amaryllidaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të rimta.

Lulet të vetmuara.

E kultivuar si bimë zbukurimi dhe e natyralizuar në kopshtije e livadhe.

Fig. 124

Narcissus poeticus

**125. *Narthecium scardicum*
Kosanin (Nartecë e Sharrit)**

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet distike.

Në vende me lagështi të zonës alpine.

Fig.125

Narthecium scardicum

**126. *Neottia nidus-avis* Rich.
(Çerdhe zogu)**

Familja: **Orchidaceae**

Bimë e verdhërreme-e murrme.

Lulet të shumta, aromatike.

Në pyje fletore, veçanërisht me ah.

Fig. 126

Neottia nidus-avis

**127. *Ophrys apifera* Hudson
(Ofris si bletë)**

Familja: **Orchidaceae**
Gjethet heshtore deri vizake.
Lulet të purpurta.
Në vende të freskëta me bar.

Fig. 127
Ophrys apifera

**128. *Ornithogalum collinum* Guss.
(Munikël kodrinor)**

Familja: **Liliaceae**
Bimë barishtore. Gjethet vizake-të hullizuara.
Në toka të thata e të papunuara, shkorreta etj.

Fig. 128
Ornithogalum collinum

**129. *Ornithogalum umbellatum* L.
(Munikël umbrellor)**

Familja: **Liliaceae**
Bimë barishtore. Gjethet të hullizuara.
E përhapur në vende me bar.

Fig. 129 *Ornithogalum umbellatum*

130. *Orthilia secunda* (L.) House
(Ortilie njëanësore)

Familja: **Pirolaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezakeheshtore.

Në pyje kryesisht halorë.

Fig. 130
Orthilia secunda

131. *Ostrya carpinifolia* Scop.
(Mëllëzë)

Familja: **Corylaceae**

Dru. Gjethet rënëse vezake-heshtore.

Frytesa gati cilindrike. Përdoret për të përgatitur vegla bujqësore. *E kudo gjendur (0-1400 m).*

Fig. 131 *Ostrya carpinifolia*

132. *Paris quadrifolia* L.
(Shtarcë katërgjethëse)

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet eliptike.

Lulja e vetme. Fryti rrushk.

Në vende me lagështi, kryesisht në pyje me ah.

Fig. 132
Paris quadrifolia

**133. *Parnassia palustris* L.
(Parnase moçalesh)**

Familja: **Parnassiaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake-rrotullare.

Lulet të kuqërreme.

Fryti rrushk. *Në vende me gurë e shkëmbinj subalpinë.*

Fig. 133

Parnassia palustris

**134. *Paronychia kapela* (Hacq.)
Kerner (Zgjonjobar kapelë)**

Familja: **Caryophyllaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet të shogëta.

Lulet në tufëza.

Në vende të thata, zhurishta etj.

Fig. 134

Paronychia kapela

135. *Phillyrea latifolia* L. (Mretë)

Familja: **Oleaceae**

Shkurre.

Gjethet të përkundërta.

Lule të bardha-të trëndafilta

Bimë mjekësore.

Në makie e shkorrete mesdhetare

Fig. 135

Phillyrea latifolia

136. *Pinguicula balcanica* Gasper.
(Pinguikulë e Ballkanit)

Familja: **Lentibulariaceae**
Shumëvjeçare dimëruese.
Gjethet pranverore vezake të gjera
Gjethet e verës eliptike-gjatore.
Në vende me lagështi të zonave malore.

Fig. 136
Pinguicula balcanica

137. *Pinguicula hirtiflora* Ten.
(Pinguikulë lulekreshtë)

Familja: **Lentibulariaceae**
Gjethet eliptike-gjatore
Në afërsi të burimeve me ujë.

Fig. 137
Pinguicula hirtiflora

138. *Pinus heldreichii* Christ
(Rrobull i kuq)

Familja: **Pinaceae**
Dru. Halat dyshe, të forta.
Boçet me nga një thumb të drejtë
në mes. *Dru i qëndrueshëm ndaj lagështirës.*

Fig. 138
Pinus heldreichii

139. *Pinus nigra* Arnold
(Pishë e zezë)

Familja: **Pinaceae**

Dru.

Halat dyshe, të forta.

Boçet me mëlluga të murrme në të zezë. *Ndeshet me shumicë në: Pukë, Mirditë, Kukës, Elbasan, Gramsh etj.*

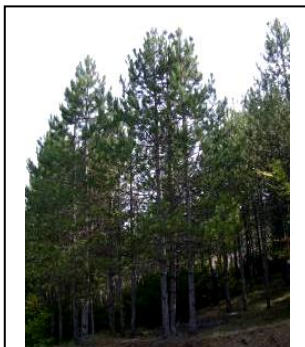

Fig. 139 *Pinus nigra*

140. *Pinus peuce* Griseb.
(Rrobull i bardhë)

Familja: **Pinaceae**

Dru.

Halat pesëshe, të forta.

Boçet me mëlluga majëpërkulura.

Përdoret në zdruktari. *Ndeshet në pyje të vegjël 1000-2000 m.*

Fig. 140 *Pinus peuce*

141. *Pistacia lentiscus* L. (Xinë)

Familja: **Anacardiaceae**

Dru i vogël.

Gjethet çiftpendore, heshtore.

Lulet të verdheme ose të purpurta.

Frytet bërthokla. Bimë mjekësore.

Në pyje me shkurre gjethembajtëse.

Fig. 141
Pistacia lentiscus

**142. *Platanthera bifolia* (L.) L.C.M.
Richard (Platanterë dygjethëse)**

Familja: **Orchidaceae**

Gjethet fletore.

Lule të bardha.

Bimë ushqimore e mjekësore.

Në shkorreta, pyje dhe livadhe.

Fig. 142
Platanthera bifolia

143. *Platanus orientalis* L. (Rrap)

Familja: **Platanaceae**

Dru.

Gjethet pëllëmbore.

Fryti joçahës. Dru zbukurimi.

*Në zalle lumenjesh e buzë ujërash,
i mbjellë në parqe.*

Fig. 143
Platanus orientalis

**144. *Polystichum aculeatum* (L.)
Roth (Polistikë gjembore)**

Familja: **Aspidiaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet të qëndrueshme.

*Në pyje, kryesisht të zonave të larta
malore.*

Fig. 144
Polystichum aculeatum

**145. *Polystichum lonchitis* (L.)
Roth (Polistikë heshtake)**

Familja: **Aspidiaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet të qëndrueshme, të tufëzuara.

Në vende shkëmbore të zonave malore.

Fig. 145

Polystichum lonchitis

**146. *Potentilla micrantha* Ramond
(Potentillë lulevogël)**

Familja: **Rosaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet trishe. Lule 1-2.

Në pyje dhe shkorrete

Fig. 146

Potentilla micrantha

**147. *Primula veris* L.
(Aguliçe e vërtetë)**

Familja: **Primulaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake.

Bimë mjekësore dhe e helmët.

Në vende me bar dhe pyje

Fig. 147

Primula veris

**148. *Primula vulgaris* Hudson
(Aguliçe e rëndomtë)**

Familja: **Primulaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet heshtore të përmbysëta.

Në pyje dhe vende me lagështirë.

Fig. 148

Primula vulgaris

**149. *Prunus mahaleb* (L.) Miller
(Mëzhdredhë)**

Familja: **Rosaceae**

Shkurre. Gjethet vezake gati rrotullore.

Lulet të bardha.

Fryti bërthokël.

Në pyje të hapura, shkorrete etj.

Fig. 149

Prunus mahaleb

**150. *Pteridium aquilinum* (L.)
Kuhn
(Fiershqipe)**

Familja: **Hypolepidaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake-trekëndëshe.

Bimë e helmët.

Në vendbanime të ndryshme, deri në zonat e larta malore.

Fig. 150

Pteridium aquilinum

**151. *Putoria calabrica* (L. fil) DC.
(Bar i qelbur)**

Familja: **Rubiaceae**

Shkurrëz.

Gjethet të përkundërta.

Lulet në tufëza.

Në vende shkëmbore e të gërryera.

Fig. 151
Putoria calabrica

152. *Quercus cerris* L. (Qarr)

Familja: **Fagaceae**

Dru. Gjethet gjatore-vezake. Lendet majëngrëna. Përdoret për ndërtime detare, vegla bujqësore etj.

Me shumicë nëpër kodra të veshura me esenca pyjore gjethegjera.

Fig. 152
Quercus cerris

**153. *Quercus dalechampii* Ten.
(Bungë)**

Familja: **Fagaceae**

Dru. Gjethet gjatore deri vezake-heshtore. Çmohet për traversa, parket, qymyr etj.

Ndeshet shpesh në Shqipërinë Veriore dhe të mesme.

Fig 153
Quercus dalechampii

**154. *Quercus frainetto* Ten.
(Shpardh)**

Familja: **Fagaceae**

Dru. Gjethet vezake të përmbysëta.

Lendet me majë shytë.

Çmohet për dërrasa për voza, qymyr, rimeso etj. *Formon pyje ndërmjet Drinit e Vjosës 100-1100 m.*

Fig. 154
Quercus frainetto

**155. *Quercus trojana* Web.
(Bulgër)**

Familja: **Fagaceae**

Dru. Gjethet vezake të përmbysëta-gjatore. Lendet pushlore.

Druri përdoret për skelete anijesh, orendi bujqësore etj. *I shpeshtë në rrethet me klimë*

mesdhetare dhe detare.

Fig. 155
Quercus trojana

**156. *Ramonda serbica* Pancic
(Ramondë e Serbisë)**

Familja: **Gesneriaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake të përmbysëta.

Fryti kapsulë.

Në të çara shkëmbinjësh me hije të zonave malore.

Fig. 156
Ramonda serbica

**157. *Rosa canina* L.
(Trëndafil qeni)**

Familja: **Rosaceae**

Shkurre. Gjethëzat vezake. Thumbat të fortë. Lulet të trëndafilta ose të bardha. Fryti i kuq, i shogët. Bimë mjekësore.

Nëpër shkorre të gjerdhe.

Fig. 157
Rosa canina

**158. *Rubus idaeus* L.
(Mjedhër)**

Familja: **Rosaceae**

Shkurrëz. Gjethet pendore. Lulet të bardha. Fryti i kuq. Bimë mjekësore.

Në çelmina pyjesh malorë.

Fig. 158
Rubus idaeus

**159. *Rubus ulmifolius* Schott
(Manaferrë)**

Familja: **Rosaceae**

Shkurrëz. Gjethet të shogëta.

Lulet të trëndafilta. Fryti i zi.

Bimë mjekësore.

Kudo në vende të ekspozuara dhe plot me dritë.

Fig. 159
Rubus ulmifolius

**160. *Sambucus ebulus* L.
(Qingël)**

Familja: **Caprifoliaceae**
Barishtore shumëvjeçare.
Fryti rruzullor
Bimë mjekësore dhe ngjyruese.
Buzë rrugëve, në gjerdhe, çeltira etj.

Fig. 160
Sambucus ebulus

**161. *Sambucus nigra* L.
(Shtog i zi)**

Familja: **Caprifoliaceae**
Shkurre.
Gjethëzat vezake-heshtore.
Fryti rruzullor, i zi.
Bimë mjekësore.
Në gjerdhe e pyje.

Fig. 161
Sambucus nigra

**162. *Sanguisorba officinalis* L.
(Sanguisorbë mjekësore)**

Familja: **Rosaceae**
Bimë e shogët. Gjethëzat vezake.
Lulet hermafrodite. Bimë ngjyruese,
aromatike. *E përhapur në vende me lagështi.*

Fig 162
Sanguisorba officinalis

**163. *Sanicula europaea* L.
(Sanikulë evropiane)**

Familja: **Araliaceae**

Barishtore shumëvjeçare.

Gjethet vezake të përmbysëta

Lulet të bardha-të trëndafilta.

Bimë mjekësore.

Në zona pyjore me hije.

Fig. 163

Sanicula europaea

**164. *Satureja montana* L.
(Trumzë)**

Familja: **Labiatae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vizake-heshtore.

Bimë mjekësore.

Në shpate gurishtore, kullota të thata etj.

Fig. 164

Satureja montana

**165. *Saxifraga grisebachii* Deg. &
Dorfl. (Iriqëz e Grisebahut)**

Familja: **Saxifragaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Lulet e purpura.

Në shkëmbinjtë gëlqerorë subalpinë dhe alpinë.

Fig. 165

Saxifraga grisebachii

166. *Saxifraga rotundifolia* L.
(Iriqëz gjetherrotullore)

Familja: **Saxifragaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet veshkore-rrotullare.

Lulet të bardha, me pika të bardha poshtë dhe të kuqe sipër.

Në shkëmbinj, vende me hije e të lagëta.

Fig. 166
Saxifraga rotundifolia

167. *Saxifraga sempervivum* C. Koch
(Iriqëz përherë e gjelbër)

Familja: **Saxifragaceae**

Bimë shumëvjeçare, tufore e dendur. Lulet purpur të hapur, me vile si kalli. E përhapur në shkëmbinj gëlqerorë të zonave alpine.

Fig. 167
Saxifraga sempervivum

168. *Scorzonera purpurea* L.
(Skorzonerë e purpurt)

Familja: **Asteraceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet të hullizuar.

Në vende të thata me bar.

Fig. 168
Scorzonera purpurea

169. *Sedum album* L.
(Rrushqyqe e bardhë)

Familja: **Crassulaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet shyta të kuqërreme

Lulet të bardha.

Në vende me gurë, shkëmbinj, mure.

Fig. 1689
Sedum album

170. *Sedum serpentini* Janchen
(Rrushqyqe e serpentinit)

Familja: **Crassulaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet gjatore-cilindrike.

Në shkëmbinj serpentinatorë.

Fig. 170
Sedum serpentini

171. *Sideritis montana* L.
(Siderit malesh)

Familja: **Labiatae**

Bimë njëvjeçare.

Gjethet gjatore-heshtore.

Në kullota e vende të thata.

Fig. 171
Sideritis montana

172. *Sideritis raeseri* Boiss. & Heldr. (Çaji mali)

Familja: **Labiatae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet gjatore-vezake të përmbysëta.

Në substrat shkëmbor e gurishtor.

Fig 172
Sideritis raeseri

173. *Solanum dulcamara* L. (Idhnaq)

Familja: **Solanaceae**

Bimë njëvjeçare erëkeqe.

Gjethet vezake-eliptike.

Fryti rrushk.

Bar i keq i kulturave bujqësore.

Fig. 173
Solanum dulcamara

174. *Solanum nigrum* L. (Ikër)

Familja: **Solanaceae**

Bimë njëvjeçare.

Gjethet heshtore-vizake.

Fryti rrushk.

Bimë e helmët dhe mjekësore.

Në ara, vende të pambjella, gjërmadha.

Fig 174
Solanum nigrum

**175. *Sorbus graeca* (Spach)
Kotschy (Vadhë e Greqisë)**

Familja: **Rosaceae**

Shkurre. Gjethet vezake-rrotullare.

Fryti gati rruzullor, i kuq-purpur.

Në pyje, kullota e vende shkëmbore të zonave malore.

Fig. 175
Sorbus graeca

**176. *Stipa pennata* L.
(Pendëkaposh pendor)**

Familja: **Gramineae**

Bimë tufore shumëvjeçare.

Gjethet të shogëta.

Në vende të thata gurishtore, kullota të degraduara etj.

Fig. 176
Stipa pennata

**177. *Symphytum tuberosum* L.
(Kufilmë zhardhokore)**

Familja: **Boraginaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake të përmbysëta.

Në pyje gjethegjerrë, dushqe, mëllezë, shkozë.

Fig. 177
Symphytum tuberosum

178. *Teucrium chamaedrys* L.
(Arrs si dushk i vogël)

Familja: **Labiatae**

Shkurrëz.

Gjethet gjatore-vezake.

Bimë mjekësore.

Në vende me bar, shkorrete e pyje.

Fig 178

Teucrium chamaedrys

179. *Teucrium montanum* L.
(Arrs i maleve)

Familja: **Labiatae**

Shkurre e ulët.

Gjethet lëkurore.

Në vende gurishtore e shkëmbore të thata të zonave malor.

Fig 179

Teucrium montanum

180. *Teucrium polium* L.
(Bar i majasëllit)

Familja: **Labiatae**

Shkurre e ulët.

Gjethet të tufëzuara heshtore.

Bimë mjekësore.

Në vende të thata, ranishte etj.

Fig 180

Teucrium polium

181. *Thesium linophyllon* L.
(Armirë gjethelini)

Familja: **Santalaceae**
Shumëvjeçare, me stolone. Kërcejtë të shumtë. Lulesa melthore, piramidore e përhapur.
Në vende me bar e gurë, pyje, Shkorrete, deri në zonat malore.

Fig. 185
Thesium linophyllon

182. *Thymus pulegioides* L.
(Trumzë pulegë)

Familja: **Labiatae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet vezake.
Lulja e trëndafiltë-purpur.
Në kullota të thata të zonave malore.

Fig 181
Thymus pulegioides

183. *Trifolium pignanii* Fauche & Chaub. (Trifil i Pinjantit)

Familja: **Leguminosae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet eliptike
Në pyje kryesisht me dushqe.

Fig 182
Trifolium pignanii

184. *Trifolium pilzii* Adamovic
(Trifil i Pilcit)

Familja: **Leguminosae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethëzat gjatore-vezake të përmbysëta.

Në kullota të zonave alpine.

Fig 183
Trifolium pilzii

185. *Trinia dalechampi* (Ten.)
Janchen (Netërz e Daleshampit)

Familja: **Umbelliferae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet dyfishpendore.

Fryti ovoid.

Në kullota të zonave malore.

Fig 184
Trinia dalechampi

186. *Urtica dioica* L. (Hithër)

Familja: **Urticaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet të përkundërta, vezake.

Bimë ushqimore dhe mjekësore.

Pranë banesave, në djerrina e pyje.

Fig. 186
Urtica dioica

187. *Vaccinium myrtillus* L.
(Boronicë)

Familja: **Ericaceae**

Shkurre gjetherënëse.

Gjethet të mprehta.

Bimë ushqimore dhe mjekësore.

Në pyje, livadhe, kullota etj.

Fig. 187
Vaccinium myrtillus

188. *Veratrum album* L.
(Shtarë e bardhë)

Familja: **Liliaceae**

Bimë barishtore shumëvjeçare.

Gjethet kërcellore të shogëta.

Lulet të bardha. Bimë mjekësore dhe

helmuese. *Në livadhe e kullota subalpine.*

Fig. 188
Veratrum album

189. *Veronica chamaedrys* L.
(Veronikë dushkvogël)

Familja: **Scrophulariaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet vezake.

Lulet blu të shndritëshme.

Në shkorrete, pyje, kullota.

Fig. 189
Veronica chamaedrys

**190. *Vicia cracca* L.
(Grashinë kraka)**

Familja: **Leguminosae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet vizake deri vezake-heshtore.
Lulet si blu-manushaqe.
Në pyje e kullota të zonave malore.

Fig. 190
Vicia cracca

**191. *Viola aetiolica* Boiss. & Heldr.
(Manushaqe e Etolisë)**

Familja: **Violaceae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet vezake deri heshtore.
Lulet të verdha. *Në livadhe e kullota malore dhe subalpine.*

Fig. 191
Viola aetiolica

**192. *Viola ducadjinica* W. Becker
& Kosanin
(Manushaqe e Dukagjinit)**

Familja: **Violaceae**
Bimë shumëvjeçare.
Gjethet vizake. Lulet të verdha.
Në kullota subalpine dhe alpine.

Fig. 192
Viola ducadjinica

193. *Viola reichenbachiana* Jordan
(Manushaqe e Reikenbakut)

Familja: **Violaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet si zemër në bazë.

Lulet ngjyrë manushaqe.

Në pyje fletore dhe vende me hije.

Fig. 193

Viola reichenbachiana

194. *Viola tricolor* L.
(Manushaqe tringjyrëshë)

Familja: **Violaceae**

Bimë një-dyvjeçare ose

shumëvjeçare.

Lulet ngjyrë manushaqe dhe të verdha. Bimë mjaltëse, aromatike e mjekësore. *Në toka të punuara, e vende me bar etj.*

Fig. 194

Viola tricolor

195. *Valeriana officinalis* L.
(Haraqinë mjekësore)

Familja: **Valerianaceae**

Bimë shumëvjeçare.

Gjethet pendore. Lulet trëndafil ose të bardha. Fryti me qime ose i shogët. Bimë mjekësore dhe mjaltëse.

Në vende me lagështirë e pyje.

Fig. 195

Valeriana officinalis

**196. *Valeriana tuberosa* L.
(Haraqinë zhardhokore)**

Familja: **Valerianaceae**

Bimë shumëvjeçare. Gjethet eliptike. Lulet trëndafili. Fryti me qime në të dy faqet.

Në vende të thata me bar, shkëmbinj etj.

Fig. 196
Valeriana tuberosa

**197. *Vinca major* L.
(Menekshe gomari më e madhe)**

Familja: **Apocynaceae**

Bimë barishtore 10-30 cm e lartë, e shogët. Gjethet vezake.

Lulja zakonisht kaltëroshe e purpurt. *E përhapur në pyje e shkorrete.*

Fig. 197
Vinca major

**198. *Taraxacum officinale*
Weber in Wiggers
(Luleshurdhë mjekësore)**

Familja: **Compositae**

Barishtore shumëvjeçare. Kaptinëzat shpesh të mysëta. Lulet llapore e gypore të verdha. Akenë ngjyrë kafe. *Në livadhe e vende me bar.*

Fig. 198
Taraxacum officinale

ISBN